

**Wyrok z dnia 22 listopada 1996 r.
II UKN 14/96**

Ustalenie stanu faktycznego wyłącznie na podstawie zeznań wnioskodawcy, z pominięciem innych dowodów, stanowi naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC).

Przewodniczący SSN: Teresa Romer (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar, SA: Mieczysław Bareja.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 1996 r. sprawy z wniosku Roberta S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. o objęcie ubezpieczeniem społecznym, na skutek kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 19 kwietnia 1996 r. [...] i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w B. wniósł kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 1996 r.

Wyrokiem tym Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 kwietnia 1996 r., którym Sąd ten zmienił decyzję ZUS-Oddział w B. z dnia 2 listopada 1995 r. w przedmiocie objęcia wnioskodawcy Roberta Andrzeja S. pracowniczym systemem ubezpieczenia społecznego.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca podlega od dnia 28 listopada 1994 r. ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym "R." Spółka z o.o. w B.Z. Oddział w B. Sąd Wojewódzki na podstawie przesłuchania wnioskodawcy jako strony, w trybie art. 299 KPC ustalił, co następuje:

Wnioskodawca, jako wspólnik Spółki z o.o. "R." w B.Z. w listopadzie 1994 r. otworzył jej Oddział w B. Początkowo pełnił obowiązki prezesa tego Oddziału. W B. przebywał często, kupił tam też mieszkanie. W miarę rozwoju firmy obecność wnioskodawcy w B., w siedzibie Oddziału, przestała być konieczna. Konieczne natomiast stały się częste wyjazdy do innych miast w Polsce w celu zawierania kontraktów i organizacji zamówień. Funkcję prezesa spółki przejęła współpracowniczka Barbara S. Zawarła ona z wnioskodawcą umowę o pracę na stanowisku doradcy handlowego Oddziału. Zdaniem Sądu to, że wnioskodawca równocześnie wykonywał pracę w innych przedsiębiorstwach nie miało wpływu na ocenę charakteru jego zatrudnienia w spółce "R.". Sąd [...] zwrócił uwagę, że organ rentowy pobierał od wnioskodawcy składki na ubezpieczenie społeczne do marca 1996 r. włącznie.

Sąd Apelacyjny oddalił zaskarżonym wyrokiem rewizję organu rentowego od

wyroku Sądu Wojewódzkiego. Sąd Apelacyjny zaakcentował, że nawiązanie stosunku pracy z wyboru w spółce prawa handlowego, a następnie skutek umowy o pracę nastąpiło na podstawie zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika. Treścią tego stosunku było umówione stanowisko pracy oraz wynagrodzenie za jej wykonywanie. Sąd Apelacyjny podkreślił, że charakter wykonywanej pracy - prezesa, a następnie doradcy handlowego spółki nie wymagał osobistego wykonywania obowiązków pracowniczych w siedzibie firmy. Wnioskodawca wykonywał na rzecz pracodawcy pracę dyspozycyjną, z uwzględnieniem nowoczesnych środków łączności. Sąd Apelacyjny rozważył także równoległe świadczenie pracy przez wnioskodawcę w innych firmach i uznał, że nie ma podstaw do przyjęcia, iż nawiązanie stosunku pracy ze Spółką "R." Oddział w B. było czynnością prawną pozorną.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Trudno odmówić słuszności tym zarzutom kasacji, które dotyczą naruszenia przepisów postępowania przez niewyjaśnienie warunków wykonywania umowy łączącej wnioskodawcę z pozwaną Spółką, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia art. 4 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.).

Zgodnie z art. 393¹ pkt 2 KPC kasację można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania tylko wtedy, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Sąd I instancji oparł swoje ustalenia wyłącznie na zeznaniach wnioskodawcy przesłuchanego w trybie art. 299 KPC w charakterze strony. Zastosowanie tego przepisu, co wynika w sposób jednoznaczny z jego literalnej treści, może mieć miejsce tylko wówczas gdy po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały nie wyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Wojewódzki dopuścił dowód z zeznań wnioskodawcy, pomijając inne środki dowodowe istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Takim środkiem dowodowym są niewątpliwie zeznania Bożeny S., która jako prezes Spółki zawierała z wnioskodawcą umowy o pracę początkowo w pełnym wymiarze czasu a następnie na 3/4 etatu. Sąd Wojewódzki wezwał Bożenę S. jako świadka na rozprawę w dniu 19 kwietnia 1996 r. a następnie - wobec niestawienia się - mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie posiedzenia - pominął dowód z jej zeznań. Z akt rentowych wynika nadto, że w Oddziale Spółki w B. były zatrudnione inne jeszcze osoby, których zeznania mogą mieć w sprawie znaczenie. W dotychczasowym postępowaniu nie doszło do wyjaśnienia rzeczywistego zakresu czynności wnioskodawcy, sposobu w jaki rozliczał się z delegacji służbowych, czym charakteryzowało się jego podporządkowanie poleceniom pracodawcy w zakresie pracy. Nie doszło też do ustalenia, jak kształtował się jego czas pracy i jakie było kryterium "pełnego etatu", a jakie 3/4 etatu oraz, jakie miał uprawnienia urlopowe itd.

Sąd Najwyższy podziela wywody Sądu Apelacyjnego co do autonomii woli stron a także co do tego, że praca w ramach stosunku pracy może być wykonywana przez współnika spółki z o.o., że nie musi być świadczona w miejscu pracy, że wymiar jej może być mierzony zadaniami oraz że może być wykonywana przy zastosowaniu najnowszych środków komunikacji. Brak jest jednak w sprawie prawidłowych,

wyczerpujących ustaleń, które pozwoliłyby te wywody Sądu Apelacyjnego odnieść do wnioskodawcy.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy na mocy art. 393¹³ § 1 KPC uwzględnił kasację i orzekł jak w sentencji.

=====